

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sayın Binali Yıldırım** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Müslüm DOĞAN
İzmir Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti taraf olduğu uluslararası hukuk normlarına göre vatandaşlarının inanç ve ibadet özgürlüğünü koruyacağını ve bunlar arasında ayırım gözetmeksizin hareket edeceğini belirtmiştir. Anayasamızın 10. Maddesi ve 24. Maddesinde de bu durum açıkça ifade edilmiştir. Tüm vatandaşlar dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce ve din ayrımı gözetmeksizin kanun önünde eşit olup, vicdan ve kanaat hürriyetine sahiptir.

Ayrıca, 27 Mayıs 1949'da imzalayarak yerine getirme sorumluluğunu üstlendiği İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sine göre de ibadet ve inanç özgürlüklerinin uygulanmasında herhangi bir ayrıma gidilemeyeceği belirtilmiştir. Tüm bu toplum sözleşmelerine rağmen hala Aleviler, inanç ve ibadet özgürlüklerinden yararlanamamaktadırlar.

Keza Anayasamızın 90. Maddesinde yer alan düzenlemeye göre; "...usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası Antlaşmalar kanun hükmündedir... Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermemesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda, milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır".

AIHM, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "Aleviliğin ayrı bir din olmadığı" yönündeki görüşü ve "cemevlerinin diğer ibadethanelere tanınan olanaklardan yararlandırılmamasının" haklı gösterilemeyeceği kararına varmıştır. Ayrıca AIHM 2. Dairesi, Yenibosna Cemevi'nin bir ibadethane olup olmadığı, dolayısıyla elektrik faturasının Diyanet tarafından ödenip ödenmeyeceği davasını, 2 Aralık 2014'te karara bağlamış ve oybirliği ile Sözleşme'nin ayrımcılığa ilişkin 14. maddesi ile birlikte din ve vicdan özgürlüğüne ilişkin 9. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

21 Nisan 2015'te Türkiye Cumhuriyeti'nin itirazı AIHM'in Büyük Dairesinde görüşülmüş ve reddedilmiştir. Büyük Daire'nin almış olduğu karar böylelikle kesinleşmiştir. AIHM Büyük Dairenin almış olduğu karara birlikte cemevlerinin ibadethane olup olmadığı tartışması da sona ermiştir.

Bu bağlamda:

- 1) AİHM Büyük Daire'nin vermiş olduğu kesinleşmiş kararın gereklerinin yerine getirilmesi adına ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? Bu çalışmaların kapsam ve içerikleri nelerdir?
- 2) Kesinleşen kararlar çerçevesinde cemevlerinin ibadethane statüsünü kabul edip bakım, onarım, elektrik ve su giderlerinin diğer ibadethanelerde olduğu gibi belediyelerce karşılanmasına ilişkin ne tür çalışmalar yapılmaktadır?
- 3) AİHM Büyük Daire'nin vermiş olduğu karar sadece Aleviler için değil, devletten kamu hizmeti alamayan tüm inançlar için de örnek oluşturmaktadır. Bu konuda da yürütmekte olduğunuz bir çalışma var mıdır?
- 4) AİHM'in 2 Aralık 2014'te aldığı kararın Anayasa'nın 90. Maddesi bakımından bağlayıcılığı olması nedeniyle ibadethane tanımını içeren hangi yasalarda değişiklikler gerçekleştirilmiştir?
- 5) AİHM kararlarının ve evrensel hukuk değerlerinin ısrarla uygulanmamasının, AB ile müzakere sürecinin askıya alınması ile ilişkisi var mıdır?